Poštnina plačana v gotovini

Leto LXII. Štev. 61.

V Ljubljani, v četrtek 14. marca 1929.

Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. Rokopisi se ne vračajo
Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Slovenija na mednarodni razstavi v Barceloni

Razgovor z delegatom naše vlade g. Jerkom Čulićem na povratku iz Španije – Iz Slovenije se bodo udeležili razstave lesni in kemični industrijci, hmeljarji, čipkarji in oblikujoči umetniki

Ljubljana, 14. marca.

Iz Španije se je včeraj vrnil delegat naše vlade direktor Centralnega urada za propagando **Jadrana g. Jerko Čulić, ki je prebil deli časa v Barceloni in Madridu, da pripravi vse potrebno za udeležbo naše države na veliki mednarodni razstavi, ki bo otvorjena 15. maja t. l. v Barceloni. Iz razgovora z g. Čulićem o njegovi misiji in vtisih s potovanja po Španiji posnemamo:**

— Kaj je bila vaša naloga?

— Na poziv ministrstva trgovine, ki je prevzelo organizacijo naše udeležbe na razstavi v Barceloni, sem odpotoval, da izberem teren in se dogovorim z upravo glede raznih formalnosti. V to svrho sem obiskal predsednika glavnega odbora razstave Markiza La Foronda, ki me je najljubezniveje sprejel. Z upravo razstave sem bil v stiku ves čas mojega bivanja na Španskem. Čeprav je naša vlada začela delati energično na organizaciji naše udeležbe, smo se vendarle le zakasnili, ker so vse ostale države že davno zavzele svoje prostore v paviljonih, kakor tudi terene za svoje lastne paviljone, ki jih že gradijo in urejujejo. Razstava, ki se pripravlja v Barceloni, bo

največja mednarodna razstava

kar je jih je bilo doslej. S pripravami za to razstavo zaposelnih že 12 let več arhitektov. Poseben oddelek vrši veliko potezno propagando s številnimi luksusnimi izdajami v vseh jezikih. Zgrajenih je že mnogo grandijoznih paviljonov, ki naj pokažejo celemu svetu zanimivosti iz španskega življenja. Tu se npr. dviga »pueblo espanol« — špansko selo, obdano z visokim zidom nalik trdnjavi. V njem stoje zgradbe, od katerih predstavlja vsaka verno sliko ambijenta poedinih španskih mest. Tako so rekonstruirani vhod v Sevillo, ulice iz Cordore, Granade, Zaragose itd. Paviljoni so zgrajeni na ogromnem kompleksu zemljišča na brdu Montjuick, ki dominira nad mestom kakor naš grad nad Ljubljano.

Razstave se bodo udeležile vse evropske države razen Rusije, Bolgarije in Grčije. Od izvenevropskih držav bodo najbolj zastopane razne države Amerike in zelo reprezentativno Japonska. Od balkanskih držav se bo udeležila razstave poleg nas samo še Rumunija. Srednjeevropske države kakor Nemčija, Italija, Francija in druge so zavzele prostor za svoje paviljone že pred dvema letoma.

Španski krogi računajo pri tej prvi razstavi na deficit 150 milijonov pesov, t. j. nad poldrugo milijardo dinarjev. Na razstavnem prostoru dela še sedaj več tisoč delavcev, razdelejenih v tri partije, noč in dan. Za uradnike trošijo okoli 260.000 pesov mesečno. Raunajo, da bi se dalo razstavo podrobno pregledati šele v dveh mesecih, če bi si jo ogledovali po pet ur na dan. V razstavišču je zgrajeno ogromno poslopje za novinarje, kjer bodo nameščeni telefonska centrala, brzojav in pošta.

Naša država na razstavi

Mi imamo na razpolago prostor v internacionalnem paviljonu ter v paviljonu za poljedelstvo, razen tega pa si bomo zgradili paviljon iz lesa, ki ga bomo v najkrajšem času transportirali v Barcelono. Naš paviljon bo imel značaj dvonadstropne kmečke hiše. Teren za naš paviljon je na najlepšem mestu, ki je bilo še na razpolago poleg glavnega paviljona Palaccio Nacionale nasproti paviljonu lepih umetnosti. S paviljonom bo že reprezentirana naša lesna industrija, ki prihaja predvsem v poštev za našo trgovino s Španijo.

— Ali bo razstavilo tudi naše Primorje?

— Da, v reliefih bodo razstavljene vse naše obale, vse naše glavne luke, svetilniška služba, parobrodarstvo ter zelo številno naša narodna noša in narodna ornamentika. Ne bomo sicer zastopani kakor druge velike države, vendar bolje kakor mnoge države naše velikosti in značaja. Paviljone iz lesa bodo še imele Švedska, Danska in Rumunija, dočim bo imela Italija reprezentativen paviljon iz marmorja, okrašen s kristali in bakrom. Z našega paviljona dominira pogled na celo pristanišče in na ves razstavni prostor.

— Kakšna je organizacija glede prenočevanja posetnikov?

— Barcelona ima mnogo velikih modernih hotelov. Poleg tega grade, ker bo razstava brškone podaljšana do leta 1931, več ogromnih hotelov in to pred razstaviščem.

Lepote Španije, mesta, žene, pesmi . . .

Barcelona je nenavadno zanimivo mesto. Izletniki bodo imeli lepo priliko, da spoznajo lepote španskih pokrajin, kjer se močno občuti vpliv Orijenta. Barcelona je mesto krasnih izletov v okolico. Razgled s glasovitega brda Tibaldo, kamor se povzpnete z vzpenjačo, je na glasu kot eden najlepših razgledov na svetu. Z njega vidite do snežnih pirenejskih vrhov. Barcelona kot največje mesto na Španskem z nad 1 milijon prebivalcev ima vse značilnosti primorskega pristanišča z veliko industrijo. Življenje zlasti nočno, je zelo razvito. Poprej so trajale vse zabave do štirih zjutraj. V zadnjem času je izdal Primo de Rivera naredbo, po kateri se morajo vse zabave zaključiti do ene ure ponoči. Tako se sedaj dogaja, da so ob tej nočni uri Barcelona, Madrid in druga španska mesta živahna kakor ob belem dnevu.

Španci ne vstajajo radi zgodaj. Trgovine odpirajo šele ob 9., a delo v pisarnah se začne okoli 10. dopoldne. Španske narodne noše, ki jih pogosto gledamo v kinematografih ali ilustracijah, potnik na Španskem redko vidi. Ogleda jih le še v muzejih ali kabaretih, kjer lepe španske plesalke plešejo in pojo narodne pesmi. Žene so izredno lepe. Zanimivo je, da se Miss Španija »Senorita Espanac, ki sem jo videl v Madridu po njeni vrnitvi iz Pariza, ne odlikuje z ono tipično špansko lepoto, temveč je mednarodna lepotica. Po svojem tipu bi lahko bila tudi Italijanka ali Francozinja. Na ulicah Madrida, Seville ali Barcelone srečate lahko še lepše žene pravega španskega tipa.

Poleg žen vzbujajo pozornost tudi narodni napevi, zares edinstveni v Evropi. Skoro v vsaki španski pesmi občutite melodijo mujezinove molitve. Mesta, žene in pesmi, to so lepote Španije, ki se po mnogih svojih posebnostih v marsičem razlikuje od lepot ostale Evrope.

Slovenija na razstavi

Kakor doznavamo, ima ministrstvo za trgovino in obrt dva milijona Din na razpolago za organizacijo barcelonske razstave. Ministrstvo je zaprosilo vse zbornice v državi, naj sodelujejo pri organizaciji udeležbe. Iz Slovenije se bodo udeležile razstave v prvi vrsti razne lesne tvrdke. Mnogo zanimanja vlada za razstavo v hmeljarskih krogih, ki se jim nudi prilika za osvojitev novih tržišč. Kakor izvemo, pripravlja hmeljarsko društvo v Žalcu lepo kolekcijo vzorcev naše produkcije, ki bo opremljena z lepimi slikami o hmeljskih kulturah in drugim materijalom, ki bo nazorno pokazal kapaciteto te naše gospodarske panoge.

Na razstavi bosta zastopani tudi še kemična industrija in naše čipkarstvo. **Razstavljalci dobe prostor na razstavišču brezplačno na razpolago. Vzorce je poslati na lastne stroške Zbornici TOI do konca tega meseca. Transport v Barcelono in nazaj se bo vršil na državne stroške.**

Na barcelonsko razstavo se pripravljajo tudi naši oblikujoči umetniki. Težave povzroča okolnost, da še ne vedo, s kako velikim prostorom naj računajo. V napotje jim je nekoliko jugoslovenska razstava, ki se bo vršila istočasno v Beogradu. Kljub temu je pričakovati častne udeležbe.

Prva seja vrhovnega zakonodajnega sveta

Jutri prične redno delo — Prvi je na vrsti zakon o odvetnikih

— **Beograd, 14. marca.** Danes dopoldne ob 10. se je vršila prva seja vrhovnega zakonodajnega sveta. Seje so se udeležili vsi člani razen dr. Marinkovića, ki se mudi v inozemstvu. Po seji, ki je trajala do 11.30, je stalni referent ministrskega predsednika dr. Ninko Perić izdal novinarjem naslednji komunike:

»Predsednik dr. Mihajlo Jovanović je otvoril sej oo 10. z nagovorom, v katerem je pozdravil vse člane z željo po čim uspešnejšem delu. Nato so posamezni člani podali svoje mnenje glede metod dela, na kar je bilo sklenjeno, da se bo vršila prihodnja seja jutri ob 9. dopoldne z dnevnim redom: zakon o odvetnikih. Vrhovnemu zakonodajnemu svetu so bili doslej predloženi trije zakoni in to zakon o odvetnikih, zakon o državnih pravdnikih in zakon o šeriatskih sodiščih.«

Sestava delovnega programa vlade

Za vsako ministrstvo bo sestavljen točen delovni program, ki ga bodo morali resorni ministri izvajati tekom proračunskega leta

— **Beograd, 14. marca.** **Ob priliki sestave državnega proračuna pripravlja vlada program svojega dela, ki se ima izvršiti v posameznih resorih tako, da bo točno ugotovljen delovni program posameznih ministrov. Ker je novi državni proračun že pripravljen, bo objavljen v »Službenih Novinah« kot zakon okoli 20. t. m. Po sprejetju proračuna se bavi vlada z izdelavo celotnega delovnega programa. Seje ministrskega sveta, ki se vrše v zadnjem času, so posvečene skoraj izključno rešitvi tega vprašanja. Vlada posveča pozornost vsem aktuelnim vprašanjem naše države in se je že bavila s finančnim in ekonomskim delom svojega programa. Na včerajšnji seji vlade se je proučil velik del tega programa ter so posamezni ministri poročali o položaju v svojih resorih. Prihodnja seja vlade bo danes popoldne. Čim bo izdelan program posameznih ministrstev, kar se more zgoditi že jutri, bo celoten program predložen kralju v odobritev. Program vlade bo objavljen kot dodatek k proračunu skupno s finančnim zakonom.**

Poročilo in predlogi revizijske komisije

Netočne ugotovitve anketne komisije bivše Narodne skupščine — Država naj bi opustila nadaljno eksploatacijo gozdov v lastni režiji

— **Beograd, 14. marca.** Komisija za proučitev dolgoročnih pogodb v ministrstvu za šume in rudnike je ugotovila, da je bila bivša anketna komisija Narodne skupščine neobjektivna v svojem delu, da ni postopala po svoji dolžnosti in da tudi ni bila dovolj informirana. Komisija ministrstva za šume in rudnike je ugotovila, da je škoda, povzročena državi, manjša od one, ki jo je svoječasno ugotovila anketna komisija Narodne skupščine. Poročilo komisije ministrstva za šume in rudnike zaključuje s predlogi, kako bi se uredili odnošaji v lesni industriji. Eden izmed teh predlogov pravi, naj bi država opustila eksploatacijo gozdov v lastni režiji. Po drugem predlogu naj bi se vršila eksploatacija samo tamkaj, kjer bi bilo treba pogozdovati. Po tretjem predlogu naj bi ostalo vse, kakor doslej. Večina članov komisije pa stoji na stališču, da naj se prodaja in predelava lesa v državni režiji zniža na minimum.

Dr Marinković bo odstopil?

— **Zagreb, 14. marca.** **Opoldanske »Novosti« poročajo, da je zunanji minister dr. Marinković obvestil vlado, da namrava podati demisijo.**

Tatvina belgijskega mobilizacijskega načrta

Preiskava v falzifikatorski aferi je odkrila senzacijonalne tatvine dokumentov v vojnem ministrstvu

— *Bruselj, 14. marca. Na podlagi priznanja falsifikatorja Heinea se je policija posebno zanimala za aktivističnega novinarja Harrimanna. Ta preiskava je dovedla do novih senzacijonalnih razkritij. Včeraj je policija izvršila hišno peiskavo v tajništvu aktivistične skupine in je pri tej priliki našla dokumente, ki se nanašajo na mobilizacijo železnic v slučaju vojne. Ugotovljeno je, da tokrat ne gre za falsifikate, marveč za originalne dokumente, ki so bili ukradeni iz vojnega ministrstva. Najdeni dokumenti tvorijo setavni del mobilizacijskega spisa generalnega štaba in so iztrgani iz celotnega akta. Mobilizacijski spis je shranjen v jekleni blagajni, do katere ima eden izmed generalštabnih oficirjev ključ, drugi pa šifro za odpiranje blagajne. Na policiji zaslišana tajnica je izjavila, da ji je te dokumente izročil v shrambo novinar Harrimann, ki pa je med tem že pobegnil. Izpovedala je tudi, da je imel Harrimann svojega zaupnika v vojnem ministrstvu.*

Upravne reforme v Rumuniji

Država bo razdeljena na osem pokrajin — Deželni glavarji bodo državni podtajniki

— **Bukarešta, 14. marca.** »Lupta« javlja, da je novi zakon o državni upravi že sestavljen. Zakonski osnutek deli državo na osem pokrajin, katerih vsako bo upravljal deželni glavar. Deželni glavar bo imel čin državnega podtajnika ter potemtakem tudi pravico udeleževati se sej ministrskega sveta. Razdelitev države na pokrajine je izvedena po gospodarskih in zemljepisnih vidikih in nima političnega značaja. Kakor se izve, so upravno reformo že proučili Jorga, Lupu in Averescu ter izjavili, da je razdelitev v osem pokrajin najbolj primerna.

Pred veliko borbo v dunajski kovinski industriji

Zaradi nesprejemljivih zahtev delojemalcev groze delavci s stavko, industrijci pa z izprtjem

— *Dunaj, 14. marca.* V dunajski kovinski industriji napovedujejo za prihodnji teden veliko izprtje delavstva. Delavske organizacije so stavile zadnje dni avtomobilskim tovarnam obširne zahteve političnega značaja, ki gredo tako daleč, da bi izključno delavstvo samo odločalo o nastavitvi in odpuščanju delavstva. Delodajalci so te zahteve seveda odklonili, zaradi česar napovedujejo delavci stavko. Zveza kovinske industrije je sklenila, da bo na stavko solidarno odgovorila z izprtjem vsega delavstva. Stavka bi imela izbruhniti že prihodnji ponedeljek.

Priprave za kraljevo bivanje na Bledu

— *Beograd, 14. marca. Kakor se izve, so bila izdana navodila, naj se na Bledu pripravi vse potrebno za bivanje kraljeve rodbine tekom poletja. Za časa kraljevega bivanja bo na Bledu koncertirala godba kraljeve garde.*

Revizija socialne zakonodaje

— **Beograd, 14. marca.** V ministrstvu za socialno politiko se zbira gradivo za revizijo delavske zakonodaje. V zvezi s tem se bo izvršila tudi reforma gotovih ustanov, ki so določene v delavskih zakonih. V glavnem se hoče izvesti kodifikacija celotne delavske zakonodaje ter pri tem izvršiti tudi potrebne izpremembe v njej. Izpopolnil se bo tudi zakon o zavarovanju delavcev.

Gospa Hanau hoče plačati

— *Pariz, 14. marca.* V preiskavi glede poloma finančne skupine »Gazette du France« je prišlo do senzacijonalnega preokreta. Gospa Hanau je izročila preiskovalnemu sodniku na ministrskega predsednika Poincareja naslovljeno pismo, v katerem javlja, da lahko krije vse svoje obveznosti, ker znašajo aktiva 205 milijonov v primeri s 170 milijoni tirjatev. Preiskovalni sodnik je glede tega priznanja zaenkrat še zelo skeptičen, vendar pa je odredil preiskavo, ki naj ugotovi resničnost tega priznanja.

Budimpeška falzifikatorska afera

— **Budimpešta, 14. marca.** V aferi Gjure Jančekovića iz Kardoša je nastopil preokret v toliko, da sta zopet aretirana. Po prvi aretaciji sta bila namreč že izpuščena, ker falzifikacije še nista dejansko izvršila. Kakor pa se je sedaj ugotovilo, sta že izvršila falzifikacijo vrednostnih papirjev ter sta ustvarila tudi zveze za njihovo prodajo in razpečavanje. Danes ju je policija izročila državnemu pravdništvu. Jančekovič in Kardoš se zagovarjata, da sta že pred aretacijo opustila namen falzificirati vrednostne papirje.

General Nobile ni več general

— **Rim, 14. marca.** General Nobile je zaradi zanj poraznega izida preiskave o katastrofi »Italie« vložil prošnjo za odpust iz armade ter odložil vse vojaške čine. Vojni minister je njegovi prošnji že ugodil.

Maršal Foch nevarno bolan

— **Pariz, 14. marca.** Zdravstveno stanje maršala Focha se je zopet zelo poslabšalo in vzbuja skrbi. Bolnik zelo malo spi, temperatura se je zvišala na 37.8 C, utrip žile pa na 98. Zdravniki so bili zvečer nujno pozvani k bolniški postelji.

Kanigalilejska afera v Ljubljani

Kakor smo že včeraj poročali, so organi mestnega dohodarstvenega urada prišli v torek na sled čednim manipulacijam vinskega trgovca Joza Ninića, ki ima svojo založno vinsko klet in obenem vinotoč na Krekovem trgu v nekdanji Mahrovi hiši. Kontrolni uradniki dohodarstvenega urada so včeraj ves dan z največjo natančnostjo vodili preiskavo o trgovskem poslovanju trgovca Ninića ter prišli na sled nepoštenim manipulacijam, v katere so zapleteni tudi nekateri za kontrolo vina odgovorni činitelji. Jozo Ninić oziroma njegov namestnik ni samo v torek prvič slučajno peljal v Moste »ljubljanske vode« namesto pravega vina, marveč je to že dolgo časa prakticiral. Delal je sporazumno z gostilničarjem Spirom Laburo, ki ima svoj lokal nekaj korakov čez užitninsko linijo v Novem Vodmatu, a že v občini Moste.

Za koliko je bila mestna občina na trošarini oškodovana, še ni točno ugotovljeno, ker preiskava danes še ni zaključena. Preiskava sama bo trajala nekaj dni, ker je treba temeljito revidirati vse tranzitne bolete in iz Dalmacije v Ljubljano uvoženo vino. Gre pač za ogromno škodo. Na oblastni trošarini je oškodovan tudi ljubljanski oblastni odbor. Z največjo rigoroznostjo se preiskava nadaljuje. V prihodnjih dneh je vsekakor pričakovati senzacijonalnih razkritij. Na uradu mestnega dohodarstvenega urada so danes dopoldne revidirali vse bolete trgovca Ninića. Pri reviziji so bili navzoči ravnatelj urada g. Zupan, dohodarstveni nadzornik g. Fortič in za finančno kontrolo finančni podinspektor g. Držaj.

Razkritja mestnega dohodarstvenega urada so vzbudila v ljubljanskih gostilničarskih krogih največjo pozornost in zanimanje. Vsi ljubljanski gostilničarji soglasno odobravajo energičen nastop in vestnost mestnih dohodarstvenih organov.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.825, Berlin 13.52, Bruselj 7.909, Budimpešta 9.9337, Curih 1094.4 — 1097.4 (1095.9), Dunaj 7.9894 — 8.0194 (8.0044), London 276.58, Newyork 56.76 — 56.96 (56.86), Pariz 222.55, Praga 168.33 — 169.13, (168.73), Trst 297.35 — 299.35 (298.35).

Efekti: Celjska 158 den., Ljubljanska Kreditna 126 den., Vevče 120 den., Praštediona 850 den., Kreditni 170 den., Ruše 260 — 280, Stavbna 50 den., Šešir 105 den.

ZAGREBŠKA BORZA.

Devize: Dunaj 800.40, Berlin 13.52, Budimpešta 9.9337, Milan 298.35, London 276.51, Newyork 56.86, Pariz 222.55, Praga 168.73, Curih 1095.9.

Efekti: Vojna škoda 425.

INOZEMSKE BORZE.

Curih: Beograd 9.126, Dunaj 73.05, Budimpešta 90.63, Berlin 123.40, Praga 15.40, Milan 27.25, Pariz 20.31, London 25.24, Newyork 519.95

Senzacija pomladanskega porotnega zasedanja

Danes se je pričela obravnava proti Ivani Žagar, bajtarici iz Iške vasi ki je obtožena da je lani s koso umorila svojega moža Antona – Obtoženka pravi, da je nedolžna

Ljubljana, 14. marca.

Danes predseduje porotni razpravi višji deželnosodni svetnik dr. Kaiser, votirata svetnik Kralj in sodnik Lederhas, zapisnikar je avskulant dr. Benedikt, obtoženko zagovarja odvetnik dr. Krejči, a drž. pravdništvo zastopa dr. pravdnik Lavrenčak.

Okrvavljena srajca pred porotniki

Na mizi pred senatom leži ovoj cunj, iz njega gleda okrvavljena srajca umorjenega Antona Žagarja, a poleg mize sloni zarjavela in krvava kosa, s katero je bil siromak umorjen.

Poleg porotnikov stoji rjavo stojalo s črno tablo, na kateri je s kredo narisana Žagarjeva hiša, zaznamovan prostor, kjer je stala lestva in kraj umora.

Porotniki so bili sami deželani.

Obtoženka

Obtoženka je srednje velika, bleda ženica, sicer pa precej krepka, oblečena je v temno obleko, na glavi ima črno ruto.

Žagarjeva pripoveduje, da ne zna dobro brati in pisati, da je bila že bolna, imela je več bolezni, tudi špansko, kaznovana še nikoli ni bila.

Velika zanimanje za obravnavo

Dvorana je polna ljudi, ki z zanimanjem zasledujejo razpravo. Ko opozori predsednik priče, naj govore resnico in se brat rajnkega Martin odpove pravici in hoče pričati, mu pravi obtožena, da je njen sovražnik. Predsednik ga posebej opozori, naj pazi, da bo govoril resnico.

Publika, ki se je pred branjem obtožnice tiho pomenjkovala, postaja med čitanjem obtožnice vedno resnejša. Skozi visoka okna sije solnce, a v porotni dvorani ylada nekaj težkega. Tudi galerija je polna, zasedli so jo juristi.

Iz obtožnice

Ivana Žagar, rojena Kadunc, 55-letna bajtarica v Iški vasi, doslej še nekaznovana. Obtožnica jo dolži, da je zakrivila hudodelstvo zavratnega umora.

Žalostna slika družinskih razmer

Kadunčeva se je poročila leta 1895 z Antonom Žagarjem, ki je bil bajtar v Iški vasi, ona je bila rojena v Vrbljenah. Možu je rodila 10 otrok, 6 jih živi in so že vsi odrasli. Tone Žagar je dobil za očetovo doto travnik, njivo in dva gozda. Takrat je bil v Ameriki. S prihranki si je prikupil toliko zemlje, da je postal zemljak in lastnik male zidane hiše, obstoječe iz ene sobe, kuhinje, shrambe in hleva. Nad temi prostori se nahaja podstrešje, kamor so spravljali mrvo.

Zakon pa ni bil srečen. Tone je bil namreč precej skop, gonil je otroke služit, da mu ni bilo treba skrbeti za njihovo hrano. Žena in otroci pa so vlekli skupaj in se prepirali z očetom. Prepiri so postajali vedno pogosteji in kmalu je prišlo do pretepov. Zadnjih 12 let so se družinski prepiri ponavljali neprenehoma. Pred približno enim letom je Tone Žagar, katerega je vsa družina sovražila, ovadil sina Antona in hčerki Tono in Ivano, da so ga 9. septembra l. 1927 doma tepli in poškodovali. Kazensko postopanje je bilo tedaj ustavljeno, manjkalo je dokazov in vse je kazalo, da so se otroci pred očetom samo branili.

Hudobna žena

Zadnja leta si je Anton Žagar tudi sam kuhal. Celo spal ni več z domačimi, ležal je večinoma na podstrešju v senu. Najbolj ga je sovražila njegova lastna žena, ki je nekoč celo najela fante, da bi ga pretepli, za kar jim je obljubila pijačo.

Proti svojim sosedom je Žagar večkrat tožil, da domači z njim grdo ravnajo, da mu žena odreka zakonsko dolžnost in da se je izjavila, da hoče imeti od njega za vsako »uslugo« 50 kron. Dalje je trdil, da mu je nekoč dala v jed strupeno »čmeriko«, samo da bi ga zastrupila, saj je nato bruhal. Večkrat se je tudi izrazil, da ga bodo domači enkrat ubili. Zatrjeval je, da si ne upa več neoboružen spati v podstrešju, da nosi s seboj v seno sekiro ali motiko, da bi se v slučaju napada branil pred svojimi domačimi.

Pred tragedijo

Tako sovražno razmerje je vladalo v rodbini, ko je Žagarja v 65 letu doletela nasilna smrt. 28. junija lani je stari Tone ves dan opravljal domača dela. Ta dan so se spravljali z nočjo spat obdolženka, ki je legla v sobo, 16 letna hči Tona, ki je spala v shrambi in pa stari Žagar sam, ki je spal kakor običajno na senu pod streho. Na podstrešje se pride po lestvi, prislonjeni zunaj hiše, desno od vežnih vrat.

Nekako med polnočjo in 1. uro je začula Žagarjeva soseda Škuljeva Micka iz kakih 10 korakov oddaljenega Žagarjevega podstrešja, stokanje nekega moškega. Vzdihoval je: »Jezus, Jezus!« Vstala je, stopila pred hišo in spoznala, da stoka stari Žagar na podstrešju. Ker je mož prejšnji popoldan tožil njenemu sinu Francetu, da ga boli trebuh in da ima drisko, se Škuljeva ni več menila zanj, šla je spat, prepričana, da Žagarja samo ščiplje po trebuhu.

Kaj pravi obtoženka

Po obtožnici je navedla obtoženka doslej, da je tudi njo okoli 2. ure ponoči zbudilo stokanje s podstrešja. V kratkih presledkih je šla dvakrat pred hišo in od tam vprašala svojega moža, kaj mu je. Odgovora pa ni dobila. Tudi ona je mislila, da boli njenega moža trebuh in zopet je legla. Ko stokanje le ni ponehalo, je vstala tretjič, zlezla okoli 3. ure po lestvi k možu na podstrešje in se mu v polni temi bližala od njegove desne strani, ter ga vprašala, kaj mu je. On ji je odgovoril: »Boste že videli, eden me je s koso!« Takoj nato je pozval ženo, naj pokliče brata Martina Žagarja in sosedovega sina Franceta Škulja, katerega je imel najraje. Medtem se je malo zdanilo. Ko je z moža odgrnila koc, je opazila obdolženka, da je po prsih in srajci ves krvav. Šla je budit hčerko Tono, katero je poslala po brata Martina Žagarja in sosedovega sina Franceta Škulja.

»Ona ga ni«

Ko je odšla se je vrnila mati zopet pod streho, kjer je mož že umiral. Tedaj je opazila da leži kosa s kosiščem nad moževo glavo v senu. Prav ta kosa je bila še prejšnji večer obešena na kljuki pred hlevnimi vrati. Tudi lestva, vodeča pod streho, je bila tedaj bliže hlevnim vratom. Kdo je oboje ponoči prestavil, trdi obtoženka, da ne ve. Njen mož je imel vedno pri sebi več denarja, katerega je nosil ponoči v črni listnici na golih prsih pod srajco. Kasneje je ona skupaj z orožniki našla to listnico izpraznjeno, skrito v senu na desni strani moža. Njena hči Tona ni šla z njo pod streho in ji mati ni povedala, da je oče usekan s koso. Sicer pa je trdila mati, da je bila vsa zmešana in se podrobnosti ne spominja. Odločno pa zanika, da bi bila ona ubila moža.

Hčerka pripoveduje

Tona Žagarjeva, hčerka rajnkega, je potrdila, da je čula očetovo stokanje ponoči okoli . ure in slišala tudi mater, ko je klicala očeta, nakar je sama zopet zaspala. Povedala je, da jo je mati zbudila okoli 4. ure, češ, da je očeta nekdo pretepel in da bo umrl. Nato je šla z materjo k očetu pod streho, od tam pa po oba soseda. Ko se je vrnila je nesla neprižgano svečo k materi pod streho, odkoder se je takoj odstranila. Mati ji ni omenila, da je oče ranjen.

Kaj so videle priče

Od neprizadetih prič je prispel na podstrešje prvi in najbližji Žagarjev sosed, 22-letni France Škulj, ki ga je imel Žagar zelo rad. Ko je prišel France pod streho, je tam opazil Ivano Žagarjevo, klečečo ob svojem možu, katerega je držala od zadaj pokonci tako, da je Žagar skoro sedel na senu. Škulj je pristopil in porukal Žagarja, ki pa ni dal glasu od sebe. Nato je očital obdolženki, zakaj ni prišla prej ponj, ta pa je samo odvrnila, da je mislila, da moža samo ščiplje po trebuhu. Medtem je Škulj opazil, da vleče obdolženka umirajočemu koc navzgor preko prs, kar se mu je kesneje, ko je zvedel, da je bil Žagar ranjen s koso, zdelo zelo sumljivo, ker mu Žagarjeva ni povedala, da je njen mož ranjen, temveč je samo silila, naj ji pomaga odnesti moža v hišo, kjer ga bodo takoj položili na mrtvaški oder. On se je branil, šel je klicat dva soseda in od teh je šele zvedel, da je bil Tone ubit.

Brat pri umorjenem

Medtem, ko je France priklical sosede, je dospel pod streho tudi od Toneta tako zaželjeni brat, 62-letni Martin. Tone Žagar je bil tedaj že mrtev, ležal je z okrvavljenimi prsi vznak v senu. Na desni strani mrliča je klečala Ivana Žagarjeva s prižgano svečo v roki. Na levi strani je ležala v senu kosa. Ko je Martin žagar pregledal situacijo, je takoj doumeval, da je mogla brata ubiti samo njegova žena. Zakričal ji je v obraz: »Kaj si, prokleta svinja, napravila z mojim bratom, sedaj boš pa še hišo zažgala s svojo svečo.« Obdolženka na ta strašni učitek ni ničesar odgovorila, le tresla se je po vsem životu. Martin je nato takoj šel po orožnike.

Ogled sodne komisije

Sodna komisija je našla pod streho v senu mrliča, ležečega na hrbtu s kocom pokritega. Truplo je bilo oblečeno samo v srajco ter spodnje in vrhnje hlače. Na srajci in kocu je bil videti širok okrvavljen prerez, ki je pričal, da je bil Žagar udarjen s koso, ko je bil s kocem odet. Nad zglavjem je ležala nasajena kosa, na kosišču in kosi so bili krvavi madeži. Ker ni bilo opaziti znakov borbe, je pač jasno, da je bil Žagar v spanju udarjen s koso. Zdravnika, ki sta raztelesila mrliča, sta našla na levi strani prs med 6. in 7. rebrom 3 cm dolgo, 1 cm široko rano, ki je segala 12 do 14 cm skozi levo prsna steno, presekala prsno prepono in krvne žile trebušne slinovke, to je vranične krvne žile. Zato je Žagar umrl na močni notranji krvavitvi in bi mu sploh nobena zdravniška pomoč ne mogla rešiti življenja. Verjetno je, da je bil Žagar zaboden s koso, ker je rana odgovarjala širini kose, ki je ležala pri njem in je ta kosa s svojim topim prednjim koncem, ko se je zarila skozi rebrne hrustance v telo, odbila za grah velik košček levega hrustanca. Zdravnika na mrliču nista opazila drugih poškodb, zlasti ne znakov kakega boja ali obrambe, le roke so bile okrvavljene, ker se je umirajoči grabil za rano na prsih, kar tudi priča, da je bil je umorjen zavratno, ko je spal.

Ugotovitve orožnikov

Orožnika Klemenc in Žagar sta prva vršila uradne poizvedbe za morilcem. Ugotovila sta, da Žagar ni imel nobenih drugih nasprotnikov, razen svojih domačih. Zato sta bila orožnika soglasno s sosedi in vaščani mnenja, da je iskati morilca le med domačimi. Ker sta bili kritične noči doma le obdolženka in njena hči Tona, sta sklepala orožnika, da je ena ali druga morala umoriti ali sama ali sporazumno z drugo starega Žagarja. Ko sta zasliševala Ivano, jima je povedala, da ji je mož, ko je prišla v polni temi tretjič k njemu, na vprašanje, kaj mu je, odgovoril: »Boste že videli, eden me je s koso!«

Orožnika sta tudi ugotovila, da je imel umorjeni pred umorom v črni listnici pri sebi več denarja, in zato sta tudi ta denar iskala. Pri Žagarjevi sta zaplenila kakih 800 Din, o katerih je trdila ona, kakor tudi otroci, da je to denar otrok, ki so ga ji dali spraviti. Pod streho pri mrliču sta našla sekiro, katero je, kakor je še živ zatrjeval, nosil s seboj, da bi se branil, če bi ga domači napadli. Med osumljenkinim denarjem sta orožnika našla tudi okrvavljen 100-dinarski bankovec.

Okrvavljena listnica

Ko sta zahtevala, naj jima izroči možev črno listnico in sta jo gnala k mrliču pod streho, je nekaj časa hlinila, kakor da išče listnico nad zglavjem mrliča, nato je pa šla na kraj, kjer jo je dobil zjutraj njen svak s svečo v roki, oddaljeno 1 meter od mrliča. Ne da bi kaj iskala, je izvlekla takoj izpod sena listnico, rekoč: »No, vidite, tukajle je.« Listnica je bila prazna in tudi okrvavljena. Krvavi madeži so pa morali že preje priti na listnico, saj obdolženka med iskanjem ni imela krvavih rok. Orožnika, ki sta Žagarjevo točno opazovala, sta dobila vtis, da je že spočetka vedela, kje je listnica in je le hlinila, kakor da bi jo iskala. Tudi na obdolženkinem krilu sta našla krvave madeže, videti je bilo, kakor bi si bila obrisala okrvavljene roke ob svoje krilo.

Kdo je umoril Žagarja?

Obtožnica trdi, če se upošteva vse omenjene okolnosti, da ne more biti dvoma, da je morilka njegova lastna žena Ivana Žagarjeva.

Državni pravdnik se v obtožnici sklicuje pred vsem na okolnost, da ranjki ni imel razen domačih nobenega sovražnika. Dalje trdi, da ni razpolagal z večjimi vsotami, da ni bil znan kot mož, ki ima toliko denarja pri sebi, da bi se moglo misliti, da se je splazil k njemu kak tujec, da ga ubije in oropa. Obdolženka sama priznava, da ji umorjeni, ko je umiral, ni prav nič omenil, da je posegel kak ropar po njegovem denarju, kar bi bil Žagar gotovo storil, ko bi vedel, da je bil oropan. Iz vsega vedenja obdolženke, kako je iskala pred orožniki možev denar, je pač razvidno, da se je polastila denarja že potem, ko je sunila s koso, kar zlasti kaže sumljivo iskanje ob mrtvem možu in da umorjeni ni mogel skriti sam listnice tako daleč od sebe, temveč jo je morala tja vtakniti le obdolženka.

Težke indicije

Obdolženka sicer trdi, da je bil pri njej najdeni denar last otrok. Vendar kaže tudi vse ostalo vedenje obdolženke, da je ona morilka. Kljub moževim prošnjam ni poslala hčerke tako dolgo k sosedu in bratu, ki ju je umirajoči želel, dokler se ni mož onesvestil, kar je pač storila zato, da umirajoči ni mogel povedati, da ga je ona ubila. Tudi je pred pričo Škuljem skrbno prikrivala moževo rano in samo silila, da odneseta takoj moža pokritega v sobo in da ga takoj polože na mrtvaški oder. Računala je s tem, da se na mrtvaškem odru sploh ne bo opazilo, da je umorjen. Nad vse sumljivo je dejstvo, da ni hotela nikomur povedati, da je mož ranjen, čeprav je to vedela.

Hčerke ni mogoče sumiti

V soobdolženi hčerki, ki je bila tudi nekoliko osumljena, pa ni mogoče sumiti morilke, saj trdi mati sama, da je bila le ona pri možu. Komaj 16-letni hčerki pač ni mogoče pripisati tolike pokvarjenosti in sovraštva ter tudi poguma, ki je potreben za izvršitev tako strašnega čina.

Začetek obravnave

Žagarjeva se zagovarja

— Ali ste čuli obtožbo? Ali ste kriva?

— Ne! Bog in Mati božja sta priča, da nisem.

— Vse kaže na vas.

— Nisem kriva, naj se mi zgodi, kar hoče.

— Z Žagarjem ste poročeni 34 let.

— Ne vem, poročila sem se o potresu.

— Koliko ste imeli otrok?

— 10 otrok, 2 sta bila prezgodaj rojena, ker me je mož vrgel in osuval. Živih je še šest otrok.

Obdolžena odgovarja glasno z drhtečim glasom.

— Mož je bil bajtar?

— Da.

— Kako sta se razumela?

— Precej dolgo dobro. Bil je 4 krat v Ameriki. Tudi sicer je šel enkrat na delo. Kar sta z bratom na roke, me ni več mogel.

— Brat pravi, da je 14 let, odkar se nista razumela.

— Ne vem. Jaz sem ga rada imela, le on mene ne.

— Kako vas je pa zmerjal?

— S pasarico in drugimi psovkami, jaz sem mu odpustila in ga rada imela. Včasih me je tudi udaril.

— Zakaj nista imela zadnja leta skupnega ležišča?

— Rekel mi je, da me ne mara. Ni res, da bi zahtevala 50 K za vsako občevanje. Še lani o veliki noči sva bila skupaj.

— Kakšen je bil on?

»Bil je »vsake sorte«. Čmeriko je on sam prinesel in jo kuhal ter mazal živino, da ji je odpravil uši. Ni res, da bi mu kuhala čmeriko in bi bil on bljuval.

— Ali je skrbel za hišo?

— Fronke je že plačeval, drugega ni dal. Kosil je tudi, les je sam prodal, živine pa par let sem ni krmil.

— Če je prodal les, kam je dal denar?

— Ne vem. Meni ni ničesar dal. Živela sem od tega, kar sem sama pridelala in kar so mi dali otroci.

— Zakaj niste skupaj kuhali?

Zato, ker ni hotel, od jeseni 1927 si je sam kuhal.

— Martin pa pravi, da 6 let, Novak pa, da zmerom.

— Ni res.

— Morda se je bal, da bi mu kaj takega ne skuhali.

— Ni res.

— Kje je spal?

— Na »cimpruc, sicer pa pozimi v hiši.

— Kako, da ste tisto noč sami spali, to je slabo za vas, bi bila vsaj hčerka pri vas.

— Saj sem tudi preje sama spala.

— Preiskovalnemu sodniku ste rekli, da je hči pri vas spala.

— Ni res, jaz sem spala v »hiši«, a hči pa v »hišici«.

— Čudno, da ni bilo sinov doma.

— Ravno tisto noč jih ni bilo. Ne morem pomagati. Tudi Tona ni bila čez dan doma, a čez noč je prišla domov, toda preje sva bila z možem dva dni sama doma.

— Pa sta se tedaj pošteno kregala?

— Ne nisva se ne tepla ne kregala.

— Pa ste mu skrili vile?

— Ni res.

— On pa je vendar zmerom sekiro jemal s seboj, ko je hodil spat.

— Dejal je, da njegove sekire ne bo nihče rabil.

— Danes lahko lažete.

— Sem že prestara, tudi mi ni treba lagati.

— Kdaj ste šli spat?

— Okoli devete ure. On še ni šel spat. Rekel mi je, da je bolan, le za trebuh se je držal. Šla sem spat, prišla je Tona in šla potem v hišico.

— Šla sem ven.

— Koliko je bila ura?

— Ne vem, ure nimamo. Šla sem na prag in ga vprašala, kaj mu je.

— Zakaj ste šli ven?

— Smilil se mi je. Čeprav me je zmerom zmerjal, se mi je smilil, ker se mi vsak smili. Vprašala sem ga, kaj mu je, pa ni dal odgovora, šla sem nazaj.

— Zakaj?

— Ker ni odgovoril.

— Morda ni mogel.

— Zakaj je pa potem jamral?

—Morda ste ga pa tedaj s koso?

— Bog mi je priča, da sem nedolžna.

— Zakaj je stokal?

Obtoženka nadaljuje svoj zagovor in skuša na vse načine odvrniti krivdo od sebe. Trdi, da je še sedaj vsa zmešana. Glede denarnice pravi, da je sploh ni iskala. Na predsednikovo vprašanje, zakaj je bila denarnica krvava, je odgovorila, da ne ve in da jo naj bog kar na mestu kaznuje, če je kriva. Ponovno izjavi, da moža ni umorila in da sploh ne ve, kdo ga je. Kaj pa, če ste koga najeli? jo vpraša predsednik. Jaz nobenega — se glasi odgovor. Morda ga je pa hči? Tudi ne. Obe sva nedolžni. Takoj naj se pogreznem, če sem kriva.

Dokazi

Predsednik prečita zapisnik o lokalnem ogledu hiše. Podstrešje je razdeljeno, kakor spodaji prostori. Pokojni je ležal ravno nad vhodom, oblečen v srajco in spodnje hlače. Predsednik prečita tudi izvid in mnenje izvedencev, kakor ga navaja obtožnica.

Kaj pravi hčerka

Priča Antonija Žagar, hčerka obdolženke, je povedala pod prisego:

— Usodnega večera sem prišla domov okoli 9. ure in šla spat v shrambo, mati je pa ležala v hiši, kjer vedno leži. Zaspala sem in se zbudila menda okoli 2. ure. Čula sem očeta, ki je dvakrat zajamral: »Ojej, ojej!« Mati je šla ven in vprašala: »Tone, kaj pa je?« Oče ni odgovoril. Mati se je vrnila. Jaz sem zaspala. Okoli 4. ure me pa pride mati klicat: »Tona, vstani, očeta je eden stepel, umrli bodo!« Mati mi je rekla, naj grem z njo in šla sem. Mati je vprašala očeta, kaj mu je, pa ni odvrnil. Ko je mati dospela pod streho, sem stala na tleh pod lestvo in čula sem, da je klical: »Škuljev Francelj, Martin!« Bilo je že v jutranjem mraku. Da je oče s koso zaboden, nisem vedela.

Obravnava je bila v opoldanskih urah prekinjena in se bo nadaljevala popoldne.

★

Krasnik obsojen na 2 leti

Včeraj popoldne se je nadaljevala in zaključila obravnava proti Radivoju Krasniku. Porotniki so dobili v presojo 9 glavnih vprašanj glede krivde, za vsako goljufijo posebej, katere so potrdili in Radivoj Krasnik je bil obsojen radi hudodelstva goljufije na 2 leti težke ječe s poostrenji.

Preiskovalni in zavarovalni zapor od 27. julija lani mu je bil vštet. Krasnik je kazen sprejel.

Spremembe v potniškem prometu

Pričenši v torek dne 12. marca vozijo zopet vsi potniški in mešani vlaki, objavljeni v stenskem voznem redu, izvzemši sledeče stalno ukinjene vlake:

1. Na progi Maribor gl. kol.—Ljubljana gl. kol., vl. št. 511-612, odh. Maribor gl. kol. ob 23. uri 25 min., prihod Ljubljana gl. kol. ob 3. uri 50 min. ter vlak štev. 627-528, odhod Ljubljana gl. kol. ob 23. uri 8 min., prihod Maribor gl. kol. ob 4. uri 1 min.

2. Na progi Zagreb gl. kol.—Zidani most vlak štev. 628, odh. Zagreb gl. kol. ob 22. uri 5 min. in prihod Zidani most ob 0.30.

3. Na progi Ljubljana gl. kol.—Kranj ob nedeljah in praznikih vlak štev. 922, odhod Ljubljana gl. kol. ob 8.10 in vlak št. 923, odhod Kranj ob 9.30 uri.

4. Na progi Jesenice—Planica vlak št. 8618, odhod Jesenice ob 21.22 uri in vlak št. 8617, odhod Planica ob 18.10 uri.

5. Na progi Kranj—Tržič vlak št. 8538, odhod Kranj ob 15.55 in vlak št. 8535 odh. Tržič ob 14.33.

6. Na progi Maribor gl. kol.—Fala vlak št. 9022, odh. Maribor gl. kol. ob 10.30 in vlak št. 9023, odh. Fala ob 11.20.

7. Na progi Slov. Bistrica—Slov. Bistrica mesto vlak št. 8332, 8338 in 8342 odh. Slov. Bistrica ob 6.7, 11.15 in 16. uri ter vlak št. 8333, 8337 in 9641, odh. Slov. Bistrica mesta ob 6.33, 9.42 in 15.22 uri.

8. Na progi Novo mesto—Straža Toplice vlak št. 9540, odh. Novo mesto ob 21.38 in vlak št. 9539, odh. Straža Toplice ob 22.6.

9. Na progi Maribor gl. kol.—Pragersko—Kotoriba vlak štev. 1119-1120, odh. Maribor gl. kol. ob21.6 ter vlak št.1121-1122, odhod Čakovec ob 4.5 uri.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Četrtek, 14. marca 1929; katoličani: Matilda; pravoslavni 1. marca, Evdoksija.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Dantonova smrt.

Opera: Ljubezen treh kraljev.

Kino Matica: Kar zamolče otroci svojim starišem.

Kino Ideal: Ogrska rapsodija.

Predavanja: Drevi ob 18. na univerzi. Predava mrs. Copeland.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marijin trg, Kuralt, Gosposvetska cesta.

Danes pri predstavi ob 9. uri se predstavi osebno cenjenemu občinstvu

ITA RINA

Rezervirajte si pravočasno vstopnice.

ELITNI KINO MATICA

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 14.: Dantonova smrt. Izven.
Petek, 15.: zaprto.
Sobota, 16.: Utopljenca. C.
Nedelja, 17.: ob 15. uri pop. Danes bomo vidi. Ljud. pred. pri zniž. cenah. Izven.
ob 20. uri zvečer: Dobri vojak Švejk. Ljud. pred. pri zniž. cenah. Izven.
Ponedeljek, 16.: zaprto.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer:

Četrtek, 14.: Ljubezen treh kraljev. A.
Petek, 15.: zaprto.
Sobota, 16.: Faust. Gostovanje g. Ljubiše Iliščića. Izven.

Opozarjamo na socojšnji dve predstavi v ljubljanskem gledališču. V drami bo repriza Dantonove smrti, ki nam v 21 slikah predočuje del zgodovine francoske revolucije, v operi pa bo pretresljiva dramatična opera »Ljubezen treh kraljev« za abonente reda A. V petek sta obe gledališči zaprti.

Ljubljanska drama pripravlja novo premijero in sicer vprizori francosko komedijo »Pravkar izšlo«, ki jo je napisal Edward Bourdet. Premijera bo sredi prihodnjega tedna. Konec tedna pa se začne vprizarjati tudi v letošnji sezoni pasijonska igra I. N. R. I., ki bo na repertoarju vse dni velikega tedna.

Gounod: Faust. V soboto dne 16. t. m. se bo pela v ljubljanski operi ponovno Gounodova opera »Faust« z g. Ljubišo Iličićem kot gostom v glavni in naslovni vlogi. Poleg njega nastopi tudi ga. Zinka Vilfan Kunčeva v vlogi Margarete. Predstava je izven gledališkega abonmaja pri običajnih opernih cenah.

Šentjakobski gled. oder vprizori v soboto 16. in v nedeljo 17. marca izborno veseloigro v treh dejanjih **»Pred poroko«.** Igra je dosegla tudi sezono popolen uspeh in rekordno število predstav. Situacijska kronika v tej veseloigri je izborna. Dobri profesor Ahačič (g. Lavrič) in stroga gospa Emerencija (Bučarjeva) sta gotovo vsem lanskim posetnikom še v dobrem spominu. Ga. Metka Bučarjeva in g. A. Lavrič imata pri tej predstavi svoj stoti nastop. Koliko truda, požrtvovalnosti je treba, predno doseže gledališki amater sto nastopov, ve samo tisti, ižor se s tem peča. Zato vabimo cenj. občinstvo, da z obilnim posetom nagradijo oba slavljenca za njihov trud. — Vstopnice se dobe v trgovini gosp. Miloša Karničnika na Starem trgu, in za nedeljsko predstavo tudi v nedeljo dopoldne v Šentjakobski knjižnici.

Dvojni umor iz sočutja

V torek ponoči se je odigrala v mestecu Žďarov na češko-moravski planoti pretresljiva rodbinska tragedija, ki je zahtevala dve žrtvi. Sodni oficijal Vonešmal je umoril svojo ženo in 13 letno varovanko Libušo. Obe je zabodel večkrat s kuhinjskim nožem v prsa. Nesrečnici sta kmalu izdihnili. Po dvojnem umoru je morilec večkrat zasadil nož tudi sebi v prsa, pa se je samo lahko ranil.

Morilca so orožniki takoj zaslišali. Izjavil je, da mu je bilo žal žene, ki je imela tako hudo naduho, da ni mogel več gledati, kako se muči. Sklenil je ubiti njo in sebe. Svojo varovanko je hotel ubiti zato, ker je njena mati, Vodehnalova sestra, že več let v norišnici tako, da bo hčerka najbrže ostala sirota. Zdravniki sodijo, da je Vodehnal ravnal v hipu duševne zmedenosti.

Najboljše najtrajnejše, zato najcenejše!
13

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zaporedzjutraj čašo naravne »Franz Josefove« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefova« voda uravnava delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. Dobi se v vseh drogerijah, lekarnah in špecerijskih trgovinah.

Dnevne vesti.

Avdijenca. Dr. Niko Županič, direktor muzeja v Ljubljani in bivši minister je bil v ponedeljek sprejet od kralja v daljši avdijenci. Dr. Županiča sta sprejela tudi predsednik vlade general Živković in minister prosvete g. Maksimović.

— **Odlikovanje.** Z redom Belega orla sta odlikovana pehotna podpolkovnika Josip Strekelj in Slavomir Vrhunec.

— **Šefi in računski revizorji mestnih kontrol.** Ker je izvršena nova finančna razdelitev na finančne direkcije, je morala glavna kontrola nanovo razporediti svoje mestne kontrole. Ukinila je vse mestne kontrole pri okrožnih finančnih upravah in ustanovila mestne kontrole pri finančnih direkcijah, ki začno poslovati 25. t. m. Istočasno je imenovala šefe in računske revizorje mestnih kontrol pri finančnih direkcijah. V Ljubljani so imenovani za vršilca dolžnosti računski revizor in dosedanji vršilec dolžnosti šefa mestne kontrole pri finančni direkciji v Ljubljani Drago Podreka, za računske revizorje mestne kontrole pri finančni delegaciji v Ljubljani Vlado Prinčič in Josip Vidojič, računski revizor mestne kontrole pri železniški direkciji v Ljubljani Ivan Bonač, računski revizor mestne kontrole pri carinarnici v Ljubljani Ivan Mikuš in pisar mestne kontrole pri delegaciji v Ljubljani Viktor Karel.

— **Reekspedicija lesa na postaji Brezovica.** Generalna direkcija državnih železnic je dovolila na postaji Brezovica reespedicijo lesa pod posebnimi v ta namen predpisanimi pogoji. Reekspedicija je dovoljena samo za les pozicije D 22. v., ki se naloži na skladišče v svrho sortiranja pred izvozom v inozemstvo preko Rakeka. Rok za reekspedicijo znaša eno leto.

— **Nerednosti v poštno - hranilnem in čekovnem poslovanju.** 1. Na položnicah so različni zneski ali jih pa na enem delu sploh ni. 2. Na položnicah so pogosto popravljeni zneski, kar je najstrožje zabranjeno. 3. Na položnicah ni zaznamovan dan vplačnila. 4. Izporočila na drugi strani položnice niso frankirana kakor dopisnice, to je po 50 par za našo državo in 1.50 Din za inozemstvo. Zaradi teh in drugih pomanjkljivosti mora podružnica Poštne hranilnice vračati poštam neredno izpolnjene položnice in pripis imetnikom računa se zakasni povprečno za teden dni, kar je posebno pri večjih vplačilih v občutno škodo vplačnikom. V teh primerih zahtevajo vplačniki od direkcije, da jim povrne izgubljene obresti, katere jim računoimetniki (banke, hranilnice, dobavitelji) do dneva pripisa računajo.

— **Nepravilno portiranje časopisov iz Avstrije.** Avstrijska poštna uprava se je pritožila na naše ministrstvo, da portirajo mnoge naše pošte časopise, ki prihajajo iz Avstrije, dasi je bila zanje že na sprejemni pošti plačana pravilna pristojbina. Zato opozarja direkcija poštne urade, da je pristojbina za časopise in revije v medsebojnem prometu z nekaterimi državami za 50 odstotkov nižja od pristojbin za navadne tiskovine. Med te države spada tudi Avstrija. Potemkatem je pošiljka s časopisi do teže 50 gramov s 4 groši zadostno plačana.

— **Znižana vožnja za Ljubljano.** Kdor potuje v nedeljo 17. t. m. iz dežele v Ljubljano in obišče popoldne ob 15. uri koncert pevskih zborov, včlanjenih v Jugoslovenski pevski zvezi, ki se vrši v veliki unionski dvorani, ima pravico do 50% popusta na železnici.

— **Smrt popularne Kraševke.** V Kobdilju pri Štanjelu na Primorskem je v februarju umrla žena gostilničarja in posestnika Mahniča Terezija Mahnič roj. Rus, rodom iz Ribnice. Vodila je Kraševcem dobro znano gostilno »na Kalu«, kjer je bil rojen pokojni škof Anton Mahnič. Njen mož je bil brat pokojnega škofa. Bila je povsod znana kot pristna in šegava Ribničanka.

— **Vreme v Sloveniji.** Davi je povsod nekoliko pomrznilo. Dočim je bila včerajšnja jutranja temperatura v Sloveniji splošno nad ničlo, je davi živo srebro zdrknilo pod ničlo. Temperatura je varirala med —1 do —4 C. Nekaj stopinj nad ničlo so imeli v Kotoribi, Ljutomeru, Tržiču in na Rakeku. Večinoma je bilo jasno, le ponekod megleno odnosno oblačno. V Ljubljani so ulice in ceste zjutraj pomrznile. Davi je kazal termometer v Ljubljani —1 C pod ničlo, a kmalu, ko je solnce prisijalo, se je temperatura dvignila nad ničlo. Zjutraj je bila v mestu in na Barju prav gosta megla, ki pa se je kmalu umaknila toplim solnčnim žarkom. Snega je v Sloveniji sedaj prav malo, le po gorah in odsojnih krajih ga je še precej, zlasti v Kranjski gori in v Bohinju.

— **Divjanje burje na Vipavskem.** Redki potniki, ki prihajajo iz Julijske Benečije, pripovedujejo, kako silovita je bila burja na Krasu. Po Vipavskem je napravila mnogo škode. Bila je tako silovita, da je z njiv odnašala prst in ozimino. Na nekaterih so ostale same skale. Pritisnil pa je tudi tako strupen mraz, da so po vinogradih popokale trte. Tudi na poslopjih je burja napravila mnogo škode. Med drugim je odnesla streho nove italijanske vojašnice.

— **Pevski zbor učiteljstva UJU priredi 6. aprila t. l. v Mariboru** svoj veliki koncert najnovejše, večinoma rokopisne glasbene literature, na kar opozarjamo vse glasbo ljubeče občinstvo Maribora in okolice. Vstopnice bodo v par dneh v predprodaji, kar bomo še posebej sporočili.

— **Zastrupljenje z lizolom.** S snočnim goreniecem so pripeljali v Ljubljano 19-letno kuharico Antonijo Mlakar, zaposleno pri posestniku Sajovicu v Medvodah. Dekle je v samomorilnem namenu pilo lizol. Vzrok samomora je bila baje odpoved službe. Mladenko je s kolodvora odpeljal rešilni avto v bolnico, kjer so ji izprali želodec in je sedaj že izven nevarnosti.

— **Nesreče in nezgode.** Med vožnjo Trbovlje - Ljubljana se je davi ponesrečil realčan France U. iz Trbovelj. V kupeju se je igral z žepnim nožičem in se pri tem tako neprevidno sunil v prsa, da je moral v bolnico. V bolnici so ga obvezali, nakar je zavod zopet zapustil. — V Homcu pri Kamniku se je včeraj pripetila precej težka nesreča, čije žrtev je postala 4-letna hčerka posestnika Sarca, Marija. Dekletce je vtaknilo desno roko v slamoreznico, ki ji je odtrgalo štiri prste. Prepeljali so jo v bolnico. — V bolnico je morala tudi delavka Alojzija Košak, zaposlena pri tvrdki Popovič, katero je omamil električni tok.

— **Zagoneten umor.** Pred dnevi se je odigrala v vasi Čoraliču pri Cazinu zagonetna tragedija. Hase Kovačević je prišel na orožniško postajo in je javil, da je ubil nekega tatu, ki ga je zasačil na vrtu. Orožniška patrulja je takoj odšla z njim na kraj, kjer je ležal ubiti tat. Ko so orožniki posvetili v tatov obraz, so z velikim začudenjem opazili, da je umorjeni Kovačevićev sosed in največji prijatelj Ali Čajić. Zaradi sumljivega vedenja so orožniki začeli podrobno izpraševati Kovačevića, kako se je nesreča pripetila. Kovačević je izjavil, da se je vrnil ponoči domov in je slišal sumljiv šum na vrtu. Oborožil se je s sekiro in samokresom ter šel na vrt, kjer je zagledal pri kašči temno postavo neznanega moškega, ki je iz kašče vlekel vrečo pšenice. Ustrelil je šestkrat in ga pogodil ter nato še udaril s sekiro po glavi. Tat je bil na mestu mrtev. Bratje ubitega Čajića so vložili proti Kovačeviću ovadbo, češ, da je Alija izvabil ponoči na vrt h kašči in ga ubil. Kovačević je namreč na glasu velikega zapravljivca. Prodajal je žito iz očetove kašče. Ubil je prijatelja, samo da bi očeta prepričal, da je bil Čijač tat, ki je kradel iz njegove kašče. Kovačevića so pridržali v zaporu.

— **Umor v Somboru.** Kriminalna kronika v Somboru je predvčerajšnjim zabeležila strašen umor. Na vogalu Mrazovićeve ulice sta se srečala mizarski vajenec Franc Bonert in krojaški vajenec Ludvik Pesci. Pesci je stopil tako nerodno na kamen, da je ta odletel Bonertu v nogo, kar je mizarskega vajenca tako razjezilo, da je takoj potegnil iz žepa nož in napadel krojaškega vajenca. Zadal mu je težko rano v prsa. Pesci se je zgrudil na tla in kmalu izdihnil. Morilca je stražnik aretiral in izročil sodišču.

— **Razburljiv lov za vlomilcem.** Muzikanta Svetozarja Živanovića, rodom iz Futoka in bivajočega v Čurugu, je policija že dolgo iskala zaradi raznih deliktov. Policija je zvedela, da se Živanović nahaja v Novem Sadu, kamor je prišel obiskat svojo bolno ženo. Orožniki iz Čuruge so obkolili novosadsko bolnico. Kmalu je prikorakal nič hudega sluteč Živanović. Ko je bil že na dvorišču bolnice, je zagledal orožnike in takoj spoznal, da mu preti nevarnost. Spustil se je v beg in preskočil ograjo. Orožniki so začeli begunca loviti. Pomagali so jim še potniki. Živanović je opehal, orožniki so ga dohiteli in prijeli. Na policiji so ugotovili, da je Živanović že dolgo iskani vlomilec, ki je svoj posel izvrševal pridno tudi v Novem Sadu. Odpeljali so ga v Čurugo.

— **Pretresljiv samomor dijaka.** Iz Sarajeva poročajo, da so predvčerajšnjim dijakom srednjih šol profesorji prečitali učne uspehe v drugem tromesečju. 32 dijakov iz gimnazije so tudi obvestili, da zaradi slabih učnih uspehov ne smejo več v šolo, temveč lahko le še študirajo privatno in na koncu leta polagajo izpite, ne da bi jim bilo treba plačati takse. Med temi delno izključenimi dijaki je bil tudi 23-letni Mihajlo Čeković, dijak 7. razreda. Čeković je prišel iz šole domov in ni kazal nobenih znakov potrtosti. Naročil je sestri, naj ga drugo jutro zbudi ob 4. Tako se je tudi zgodilo. Čeković je vstal ob 4., a ko je pozneje stopil njegov brat v njegovo sobo, ga ni bilo nikjer. Iskali so ga po vsej hiši, toda zaman. Končno so ga našli v drvarnici obešenega na gredo. Takoj so prerezali konopec in poklicali zdravnika, toda bilo je že prepozno. Čeković je bil že mrtev.

— **Morilec Čengić v Sarajevu.** Iz Foče so pripeljali v zapore sarajevskega sodišča Smajla Čengića, ki je na zverinski način umoril svojega brata zaradi dedščine. O tej pretresljivi tragediji v družini Čengićev smo že poročali. Morilec je bil zelo miren in cinično je priznal, da je umoril svojega brata ter ni kazal prav nobenega kesanja. Morilec pride pred sodišče prihodnji mesec, v katerem se bo vršila tudi glavna razprava proti Edhemi Grošiju, ki je obtožen umora sluge srezkega poglavarstva v Sarajevu Milutina Milutinovića. Prvotno je bil obsojen na smrt na vešalih. Vrhovno sodišče je pa obsodbo razveljavilo in poslalo akte sodišču za zaščito države v Beograd, odkoder so jo vrnili sodišču v Sarajevu.

— **Prepir z nožI.** Iz Koprivnice poročajo, da sta se delavca Stjepan Podunajec in Andri Balaska srečala n aulici, se sporekla ter se končno začela pretepati. Podunajec je napadel Balasko s kolom, češ, da je ta pretepal njegovo sestro, Mimo sta prišla še dva delavca, ki sta se vmešala v prepir. Koli in pesti pa niso zadostovale. Zato so delavci potegnili nože in tako sta dobila dva delavca težze vbodljaje ter so ju morali odpeljati v bolnico. Zdrave pretepače je policija pridržala v zaporu.

— **Nad sadne zajedavce!** Tako je naslov knjige, ki je izšla te dni v založbi družbe Chemotechna. Slovenci smo že davno potrebovali tako knjigo. Boj proti zajedavcem sadnih rastlin je dandanes več kot potreben in spada tako rekoč med kulturne potrebe v novodobnem sadjarstvu. Brez smotrenega in s preizkušenimi sredstvi izvedenega zatiranja sadnih zajedavcev ni mogoče dvigniti produkcije po količini, še manj pa po kakovosti. In da prepričata naše sadjerejce ter kmetovalce o važnosti tega problema, sta napisala dva priznana stirokovnjaka in sicer znani sadjarski referent M. Humek ter univerzitetni profesor dr. Jenčič omenjeno knjigo. Knjižica, ki je izšla v priročni obliki, ima vsa potrebna navodila, kako zatirati in obvarovati se pred zajedavci, predvsem pa priporoča uporabo arborina, ki se je izkazal kot sijajen preparat za sadjarstvo. Opremljena je z več slikami, kjer se lahko vsakdo prepriča o razliki med sadjem, ki je bilo škropljeno z arborinom in med sadjem, ki je ostalo zanemarjeno. Knjižica se dobi v založbi družbe Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg 10.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in čez dan toplo. Včeraj je bilo v večini krajev naše države jasno. Maksimalna temperatura je znašala v Splitu 15, v Ljubljani 10., v Mariboru in Skoplju 8, v Zagrebu 7, v Beogradu 6 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 771 mm, temperatura je znašala —2.5 Vse kaže, da je letošnje zime konec in da bomo imeli vsaj nekaj časa lepo solnčno vreme.

— **Slovenci v Ameriki.** Dne 29. januarja je umrl v kraju Gackle eden najstarejših ameriških Slovencev Valentin Janša v visoki starosti 84 let. Pokojni je bil doma iz Mojstrane na Gorenjskem. Naselil se je v Ameriki l. 1884. Zapustil je štiri sinove in tri hčerke. Ameriški listi poročajo, da se je v mladosti boril pod Radeckijem proti Italiji. — Dne 20. februarja so položili v kraju Johnston k večnemu počitku Franka Jurjovca. Podlegel je pljučnici v starosti 50 let. Pokojni je bil doma nekje iz Štajerskega. — V Newyorku je umrla 22. februarja Frančiška Stariha, rojena Birk. Pokojna, ki je bila rodom iz Vira pri Domžalah, je bila stara šele 30 let.

— **Le mirno spite,** ker ŽENSKA HVALA raztaplja nesnago čez noč, a zjutraj jo odpravi SCHICHTovo TERPENTINovo MILO. — **Poglejte naš današnji oglas!**

GRADSKA LEKARNA, Kamenita ul. 11.

Iskrena Vam hvala za 6 steklenic masila «Reumatin». Prosim, pošljite še štiri steklenice, ker je to tako zdravilo za reumatizem, da boljšega ni. Sam sem ga poizkusil, pa tudi drugim dal, pa mi vsi pravimo, da je to mazilo ustvaril sam Bog, bodi mu čast in hvala!

Jožo Bajuk, Curilo.

Iz Ljubljane

—lj **Vlaki vozijo redno.** Ker so nastopile normalne razmere, vozijo vsi vlaki točno ali pa z minimalnimi zamudami. Večje zamude ima dnevno OSE iz Carigrada. Davi je prispel OSE v Ljubljano s 150 minutno zamudo. Tudi beograjski brzovlak št. 4 je imel davi 21 minut zamude. Drugi vlaki imajo 2 do 6 minut zamude.

—lj **Novi odbor Jadrana.** Na XIX. rednem občnem zboru 7. t. m. je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Omladič Franjo, cand. iur.; podpredsednik Gosak Zdravko, cand. iur.; tajnik I. Razpotnik Rajko, stud. techn.; tajnik II. Caharija Feliks, stud. techn.; tajnik III. Sket Janko, stud. phil.; blagajnik: Grujić Nenad, stud. techn.; čitalničar Koman Boris, stud. phil.; knjižničar I. Hrovatin Viktor, stud. phil.; knjižničar II. Krapež Dušan, stud. techn.; gospodar Adanič Milan, stud. techn. Revizorji: Babić Mihovil, cand. techn.; Rupnik Polde, abs. iur.; Juvanc Slavko, abs. iur. Načelniki sekcij: kulturno - znanstvena Hrovatin Viktor, stud. phil.; dramska in korčulanska Ekar Dušan, stud. techn.; glasbena Sikošek Dušan, stud. techn.; šahovska Prosen Franc, strd. phil.; zabavna Pajk Milan, stud. tech.

—lj **»Švica, raj Evrope«** je naslov skioptičnega predavanja, katerega priredi Društvo trgovskih in industrijskih nameščencev v Ljubljani v soboto 17. t. m ob 8. zvečer v salonu gostilne Lloyd na Sv. Petra cesti. Člani društva in njihovi prijatelji vabljeni, da se tega predavanja udeleže. Po predavanju razgovor o stanovskih zadevah.

—lj **Koncert 17. marca 1929. Prva skupna vaja mešanih zborov in orkestra** se vrši v petek zvečer ob 6. v Unionu. Prosim polnoštevilne udeležbe! Vstop v dvorano je dovoljen le sodelujočim! P.—

—lj **Vstopnice za nedeljski veliki pevski koncert** so naprodaj v Matični knjnigarni. Preskrbite si jih v predprodaji.

Iz Celja

—c **Orjuna v Celju in v Gaberju pri Celju** je bila v ponedeljek 11. t. m. na podlagi ministrske naredbe razpuščena. Akt razpusta sta izvršila vladni svetnik gosp. Lajoš Klobčič in policijski pristav g. Janko Škof, ki sta zaplenilai arhiv in štampiljke.

—c **Električni top bo ukinjen** v Celju v torek 19. t. m. od 7. do 15. ure radi čiščenja akumulatorskih postaj.

—c **Umrla sta:** Dne 12. t. m. v celjski javni bolnici 60-letni dninar Ivan Petek iz Griž pri Žalcu, dne 13. t. m. je pa umrl v Zavodni 76 pri Celju znani slikar in pleskar Blaž Herič v starosti 48 let.

—c **Prepozno se je oglasil.** V stanovanje cerkovnika Korošca na Slomškovem trgu je prišel pred dnevi brezposelni natakar Josip G. in zahteval od služkinje, naj mu izroči 700 Din vredno svinjino, ki jo je dala sušit za Veliko noč rodbina dr. K. K sreči so pa K.-ovi meso že prejšnji teden spravili domov in je moral Josip oditi praznih rok. Služkinja je zadevo takoj ovadila stražniku, ki je Josipa kmalu nato aretiral. Josip poskus goljufije zanika, pa mu gospodje na policiji nočejo verjeti, ker je prišel šele pred nekaj dnevi iz 3-mesečne težke ječe, ki jo je moral odslužiti radi večje tatvine, ki jo je izvršil lani, ko je bil še uslužben pri dr. K. Zato je tako dobro vedel, kje se suši velikonočni »žegen«. Izročen je bil državnemu pravdništvu.

—c **Originalen tatinski trik.** V trafiko Janžek je prišel v torek oglasni akviziter Rihard Danilo, baje reducirani železniški in poštni uradnik iz Zagreba, in zahteval večjo količino cigaret, znamk in pisemskega papirja v skupni vrednosti 140 Din. Ko je trafikantka zavijala papir, je Danilo spretno izmaknil iz zavitka škatljo s 100 Vardar cigaretami in jo spravil v žep. Takoj nato je odšel z izgovorom, da mora v sosednji trgovini še nekaj nakupiti in da se takoj vrne. Seveda ga ni več bilo. Cigarete so bile vredne 50 Din. Na trafikantkino ovadbo je bil Danilo še isti večer aretiran na celjskem kolodvoru v hipu, ko jo je hotel popihati iz Celja. Danilo je tatvino takoj priznal in jo opravičil s tem, da ni imel denarja za vožnjo do Maribora, kjer je hotel obiskati svojega strica. Tudi Danilo je bil izročen državnemu pravdništvu.

—c **Samijiva najdba.** Delavec Anton Ošo je našel pred dnevi na Diehlovem vrtu na Dolgem polju kompletno moško obleko za plotom. Najbrže je obleka ukradena in jo je tat shranil za plotom, da jo ob ugodni priliki odnese.

—c **Zveza čebelarskih podružnic za mariborsko oblast v Celju** naznanja, da je generalna direkcija drž. železnic v Beogradu dovolila udeležencem občnega zbora, ki se vrši 17. marca dopoldne v Celju v Narodnem domu, polovično vožnjo pod navadnimi pogoji. Ugodnost velja od 15. do 19. marca. Vozni listek, žigosan z mokrim žigom, naj se pri izstopu v Celju obdrži, ker velja s potrdilom tudi za nazaj.

Rokoko popoldne

Agilno TKD Atena, ki je Ljubljančane presenetilo že večkrat z lepimi in originalnimi prireditvami, se je letos odločilo za rokoko-popoldne s kavalirji, amoreti, menueti, gavotami in vsem, kar spada v to slikovito in lepo dobo.

Prireditev se je vršila v nedeljo v unionski dvorani, pri pogrnjenih mizah. Dvorana je bila nabita in mnogo gostov ni dobilo prostora. Vse je presenetil izredno okusno dekoriran oder s petimi dekoracijami kiparke Karle Bulovčeve. Rokoko senčniki na mizah so bili kaj posrečeni. Med gosti smo opazili odlične zastopnike civilnih in vojaških oblasti, kakor župana dr. D. Puca, dvorno damo dr. Franjo Tavčarjevo, generala Nedića itd.

Pred izvajanjem pestrega programa je sviral Nagodetov orkester in mladina se je navdušeno vrtela po dvorani. Spored je otvoril rokoko kavalir, gdč. Slavčeva, ki nas je povedel s kratkim nagovorim v dobo rokokoja. Sledila je Mozartova Serenada, ki so jo izvajali člani orkestralnega društva Glasbene Matice. Vse je globoko dojmila lahka in ljubka glasba, kakršne smo se že skoro odvadili, ko poslušamo večinoma le še divje ritme jazza. Nato so nas prijetno iznenadili amoreti, ki so nastopili v Škerjančevi Gavoti. Otroški naraščaj Atene je vzbujal splošno pozornost. Srčkani malčki so se obračali in klanjali na odru v taktu gavote. Marsikatero materino oko je bilo solzno od radosti ob rajanju malčkov. Še večje je bilo navdušenje za malčke, ko so nastopili v menuetu pod vodstvom gdč. Smerkoljeve. Kako ljubko in srčkano so se klanjali in se obračali, kakor prave dame in pravi kavalirji iz rokoko dobe. To je bila najlepša točka mladinskega programa in gostje so z burnim aplavzom malčke poklicali ponovno izza kulis. Mladi violinist Uroš Prevoršek, ljubljanski »mali Paganini«, je odigral z vso virtuoznostjo in občutjem Correllijevo Sarabando in Gossecovo Gavoto. Žel je zasluženo zahvalo.

Od nastopov odraslih je najbolj ugajalo petje ge. Vere Adlešič Popovičeve, ki je zapela arijo iz Hugenotov. Z velikim odobravanjem so gostje sprejeli tudi narodne pesmi, ki jih je pela g. Franja Čadeževa in arijo iz Traviate ge. Marije Golobičeve. Gdč. Božica Novakovićeva je spremljala vse te točke na klavirju z eleganco in razumevanjem. Sledile so žive slike po slikarjih iz rokoko dobe, ki so bile same na sebi nad vse originalne in za Ljubljano prijetna novost. Le žal, da je pri tej točki odpovedal svetlobni mojster in je prižigal in ugaševal reflektorje v velikem neredu. Krona cele prireditve je bila pač Thomasova Gavota iz opere Mignon, ki sta jo izvajala dva kavalirja z dvema damama, vsi člani Atene. Aplavza ni bilo konca in deklice so morale ples ponoviti. Program je zaključilo orkestralno društvo, ki je zaigralo Mozartov »Eine keine Nachtmusik«.

Prireditev je bila za Ljubljano novost in zamišljena izredno originalno. Škoda le, da ni imela enotne režije. Kdor pa pozna trud, ki ga zahtevajo otroške prireditve, bo znal ceniti agilnost in požrtvovalnost vodstva KTD Atene. Doznavamo, da se bo rokoko prireditev ponovila v opernem gledališču, kjer bo gotovo pod dobro režijo in svetlobnimi efekti dosegla še večji uspeh.

Miss Evropa na Dunaju

Včeraj ob 9.15 se je na povratku iz Pariza ustavila na Dunaju novo izvoljena miss Evropa. Na kolodvoru jo je pričakovalo več tisoč radovednežev, ki so ji prirejali viharne ovacije. Ko se je vlak ustavil, je ciganska kapela zaigrala Rakoczyjevo koračnico, na kar sta jo v imenu dunajskega madžarskega poslaništva pozdravila legacijski svetnik Semsey in grof Appony. Deklice v madžarskih narodnih nošah so napravile špalir, na kar je miss Evropa sedla v četverovprežni gala-voz. Dva huzarja na vsaki strani sta tvorila častno spremstvo. Miss Evropa se je odpeljala v neko madžarsko restavracijo, popoldne pa je bil v prostorih iste svečan banket, ki so se ga udeležili poslaniki Madžarske, Amerike, Francije in Italije ter več drugih odličnih mož. Snoči se je miss Evropa odpeljala v Budimpešto, ki ji seveda priredi kraljevski sprejem.

Szekula Jenö: 40

Suženj in Rimljanka

Roman.

— Tudi jaz te ljubim, ti bledi, svetlolasi mož! — je zašepetala.

Nagnila je glavo in mi omahnila v naročje.

Objel sem jo čez pas in držal v naročju. Moje vroče ustnice so iskale njena hladna usta. Poljub je bil hladen ko led.

— Ljubim te! — je ponovila z drhtečim glasom.

— Me ljubiš zelo? — sem vprašal drhteč po vsem telesu.

— Ljubim te kakor boga, — je vzdihnila omamljena od ljubavne opojnosti.

— In boš pozabila na Cuspia Fada?

— Na koga?

— Na centuria.

— Da, pozabim nanj, izbrišem si ga iz spomina, ker ljubim samo tebe. Moja ljubezen je resnična, velika, neizmerna.

In znova so se najine ustnice srečale v dolgem poljubu. Samo najin glas je šepetal:

— Srček moj! Dušica moja!

— Frontina!

Ne vem, kako dolgo sva se objemala in stala na hodniku, kamor je sijala luna. Naenkrat je pa zapihal od vzhoda hladen veter. Voda je zašumela in temni oblaki so zakrili luno.

Frontina se je zdrznila.

Izvila se mi je iz naročja.

— Kako hladno je tu! — je dejala, kakor da še vedno govori v polsnu.

Prijela se je za glavo, kakor da se je šele zdaj zavedla.

In že me je pogledala tako čudno, kakor da se prvič vidiva.

— Plašč bi bila morala vzeti seboj. Zebe me.

Prebledela je in roke so se ji začele tresti.

— Še prehladim se. Kako sem pa prišla k tebi? O!... Nesmrtni bogovi! Šele zdaj vem, kaj sem storila. Menda se mi je zmešalo.

In ne da bi črhnila v slovo besedico, se je obrnila in naglo odšla. Še ozrla se ni po meni, kakor da sem ji popolnoma tuj.

Še sem slišal njene lahne korake po stopnicah in videl, kako je izginila vitka postava na vrtu, kakor da se premika pod drevjem senca. Potem mi je izginila izpred oči.

Samo opojni vonj njenih las mi je ostal, da bi še bolj hrepenel po nji.

Stal sem kakor vkopan. Zdelo se mi je, da mi je otrpnila kri v žilah.

Dolgo je trajalo, predno sem si toliko opomogel od presenečenja, da sem se vrnil v svojo izbo.

Ves omamljen sem omahnil na posteljo in trdno zaspal.

XIV.

Žena, ki podnevi ne ve, kaj dela ponoči.

Ves dan Frontine nisem videl. Hrepenel sem pa tako po nji, da mi ni bilo nikjer obstanka.

Kakšne bodo prve njene besede, ko se srečava? Kaj mi poreče? Morda se mi bo smehljala ali pa se ji srdito zaiskre oči, ko me zagleda.

Zakaj še ni vstala? — sem vprašal njeno komornico ves v skrbeh.

— Bolna je. Ves dan ostane v postelji.

Zaman sem popoldne prežal v veži, da jo srečam. Naletel sem samo na Publio, ki me je nahrulila, zakaj ves dan lenuharim.

— Lenuh si postal. Delo ti ne diši.

Hitro sem jo odkuril, ker sem vedel, da stara ne pozna šale. Tudi s taščo se spočetka nisva razumela. Toda s Frontinino taščo se nikakor nisem mogel sprijazniti.

Zvečer so mi naročili, naj pripravim mladi gospe kopel. Ves blažen sem storil svojo običajno dolžnost. Umil sem kad in pospravil kopalnico. Vse se je lesketalo v nji kakor v malem poganskem svetišču.

Kmalu je prišla Frontina.

Toda bila je utrujena, potrta, sitna, bleda in prepadena. Celo las ni imela počesanih tako, kakor navadno. Mene sploh ni opazila. A jaz sem prežal na vsako njeno besedo in srce mi je močno utripalo.

— Kako vroča je ta voda! — je vzkliknila ogorčeno. — Prste sem si opekla.

In srdito je nakremžila obraz.

— Raztresen in neroden si danes.

Hitro sem spustil v kad mrzlo vodo, toda Frontina tudi s tem ni bila zadovolina.

— Če boš delal tako, bom morala poiskati drugega capsaria.

Obstal sem in jo presenečeno gledal. Znova sem bil v njenih očeh navaden suženj, govedo, ničla. Frontina se je delala, kakor da se sploh ne spominja prejšnje noči, ko me je strastno poljubljala in mi prisegala ljubezen. Ali pa ni vedela, da je počivala v mojem naročju in se naslajala nad mojimi poljubi?

Morda je res pozabila na vse.

Ves večer sem se izprehajal po vrtu. Upal sem, da pride Frontina na vrt in da ne bo več tako osorna z menoj.

Toda čakalo me je bridko razočaranje. Patricijka se ni ganila iz svoje sobe.

Vreme se je nenadoma izpremenilo, postalo je hladno in začelo je pršiti. Mračen Selenin kip je odseval v vodi pod nimphaejem.

— Boginja ljubi samo enega, — sem mrmral sam pri sebi. — Ubogega, zasmehovanega zemljana se ne spominja več.

Šele zjutraj sem smuknil v svojo izbo. Bil sem ves premočen.

Drugi dan popoldne sem videl Frontino v atriu.

Zbrana je bila skoro vsa rodbina.

Stara gospa je nadzorovala ženske pri statvah. Silenium je igrala na harfo, da bi se matrona ne dolgočasila. Academus je poučeval dvojčka. Izprehajal se je z njima okrog vodometa.

Frontina je sedela na nizkem stolčku. Tontrix ji je česala črne, valovite lase. Druga sužnja je klečala pred njo ni ji držala ogledalo.

Frontina je bila dobre volje. Celo smehljala se je, kar ni bila njena navada. Tudi z menoj je izpregovorila nekaj besed, toda samo tako, kakor je govorila z drugimi sužnji. Zame ni imela toplega, prijaznega pogleda.

Bilo je krasno vreme. Na vrtu je bilo zelo vroče in soparno. Toda v atriu, kjer so bila mozaična tla, je bil zrak svež in hladen.

Z letalom 12.000 metrov nad zemljo

Nov višinski rekord francoskega letalca Lemoigneja, ki se je dvignil 12 kilometrov visoko

Dočim se Američani in Angleži navdušujejo za avtomobilske hitrostne rekorde, se potegujejo Francozi za letalske, zlasti za višinske. Dozdaj je znašal višinski rekord francoskega letalca Sadi Lecointa 11.145 metrov, te dni se je pa mladi in dozdaj francoski javnosti malo znani letalec Lemoigne dvignil 12.100 metrov visoko in dosegel nov svetovni rekord.

Lemoigne je star 33 let, kljub temu pa ima za seboj že sijajno letalsko karijero in prištevajo ga med najboljše francoske pilote. Letalo upravlja že 12 let. Med vojno se je boril na fronti in zbil na tla več nemških letal, po vojni pa je postal poštni pilot. Dozdaj je prevozil 4500 ur v zraku, a vsega skupaj je upravljal že 78 različnih aparatov, s katerimi je okoli 20.000 krat srečno pristal.

V ponedeljek popoldne se je Lemoigne dvignil z letališča Villacourblay z namenom doseči rekordno višino. Vreme je bilo lepo, ozračje izredno mirno, in tako se je dvignil nepričakovano visoko. Bil je jedva 80 minut v zraku, a vendar se je letalo nahajalo v višini nad 12.000 metrov. Po pristanku je pilot pripovedoval, da je najbolj trpel radi silnega mraza. Ko je bil 10.000 metrov visoko, je termometer kazal 45 stopinj pod ničlo. Zdelo se mu je, da se posekal Sadi Lincointejev rekord, toda o tem ni bil trdno prepričan in zato se je dvignil še višje. Nenadoma ga je obšla nekaka omotica. Pogledal je na termometer in opazil, da kaže 63 stopinj mraza. Začelo ga je skrbeti, da mu odpove aparat s kisikom. Zato je motor ustavil in se pričel spuščati. Ko je pristal, je šele zvedel, da je dosegel rekordno višino. Merilni višinski aparat je beležil 12.100 letrov.

»V vrtoglavi višini sem imel čudne vizije,« je pripovedoval letalec. Obšla me je čudna omamljenost, kakor če bi užival opij ali kako slično omamno sredstvo. Videl sem ledene gore in ogromne zasnežene poljane, po katerih so plesali beli medvedi. Nato je slika izginila in zdelo se mi je, da se je v polarni pokrajini pojavila čarobna palača, videl sem fantastične postave in krasne ženske. Res sreča je bila, da sem se zdrznil in zavedel, kajti sicer bi bila katastrofa neizogibna.

Podrobnosti iz življenja polkovnika-ženske

Neverjetne pustolovščine Valerije Smithove — Burna preteklost ženske, ki se je kot polkovnik udeležila svetovne vojne in je bila dvakrat oženjena

Vse evropsko časopisje piše zadnje dni o družabnem škandalu v Angliji, kjer so ugotovili, da se skriva v uniformi polkovnika Barkerja ženska Valerija Smithova. Junak svetovne vojne z mnogimi odlikovanji je otvoril v zakotni ulici v Charing Cross Road v londonskem Westendu razkošno opremljeno restavracijo. Obenem je imel v enem najlepših londonskih okrajev lepo stanovanje in slugo, priletnega rezervista. Restavracija pa ni šla dobro in zato je bil nedavno napovedan konkurz. Toda oblasti lastnika niso mogle najti, ker se tudi na svoje stanovanje ni vrnil. Kmalu je policija zvedela, da je lastnik skrahirane restavracije uslužben v enem največjih hotelov v Piccadilli. Ker se ni javil konkurznemu sodišču, so ga radi zaničevanja sodnih oblasti aretirali in odvedli v moško kaznilnico v Brixtonu. Ko je junak zvedel, da ga bodo zdravniki pregledali, je z drhtečim glasom priznal, da ni moški, marveč ženska. Zdravnik je to potrdil in kmalu so dozdevnega junaka-polkovnika sira Leslie Viktor Igor Bligh Barkerja odpeljali z južne na severno stran Londona v žensko kaznilnico. Čaka jo sicer kazen, ki pa menda ne bo prehuda. Pač pa se lahko zaveda, da je napravila največjo maškerado v moški obleki, kakršno pozna dozdaj svet. Zanimiv je življenjepis Valerije Smithove, ki spada nedvomno med največje pustolovke sveta.

Kot ženska: Rojena je bila na otoku Jersey kot hčerka premožnega meščana Thomasa Barkerja, ki je umrl pred 15 leti. Ima brata, ki je inženjer v Ameriki. Leta 1914 je bivala z materjo v Londonu. Od leta 1914 do 1917 je bila usmiljenka na francoskem bojišču. Leta 1917 se je poročila z avstralskim vojakom Richardom Smithom, ki je pa kmalu umrl. Od leta 1918 do 1919 je dresirala kot ga. Pearce Croch pse plemenite pasme v Clyitingu pri Littlehamptonu.

Kot moški: 13. novembra 1923 se je poročila kot polkovnik Viktor Barker v župni cerkvi v Brightonu s hčerko drogerista v Littlehamptonu Emo Hawardovo. Po poroki se je vršila velika poiedina v elegantnem hotelu na morski obali. Leta 1924 je bila Smithova trgovec s starinami v Andoveru ter član mnogih sportnih in pevskih društev. Pozneje je živela v Weyhillu in se je udeleževala velikega lovskega jahanja. Leta 1926 je stanovala v Londonu kot gospod in gospa Gantlett. Pozneje se je pridružila nekemu potujočemu gledališču in je nekaj časa nastopala kot igralec. Končno je znova dresirala pse, a predlanskim in lani je nastopala v Londonu kot vodja narodnih fašistov. Končno je otvorila restavracijo in ker ni imela sreče, je dobila službo v hotelu.

Ko so ji napovedali aretacijo, je prosila, da bi ji dovolili še piti čaj s »soprogo« in se posloviti od nje. Ta soproga pa ni identična z ono, s katero se je poročila v Brightonu. Slovo zakoncev je bilo baje zelo ginljivo. Z brightonsko ženo se je ločila Smithova pred dvema letoma. Zdaj se oglašajo mnogi, ki trdijo, da se jim je zdel polkovnik Barker sumljiv, toda samo dva sta mu namignila, da ga imata na sumu in dozdevni polkovnik se je takoj preselil drugam. Smithova je kot polkovnik izborno poznala Francijo in bojišča. Njen sluga je bil vojak v angleški armadi, ki se je spoprijela z Nemci pri Monsu. Polkovnik Barker je nosil na prsih tudi monsko zvezdo in je često govoril s svojim slugo o podrobnostih težkega umika.

Fašistom je Smithova imponirala z visoko, krepko postavo. Udeleževala se je vseh parad in bila je sploh eden najagilnejših članov fašistovske organizacije. Ustanovila je tudi klub udeležencev bitke pri Monsu in ob ustanovitvi je imela sijajen govor. Ko so se nekateri častniki zanimali za njene dokumente, je odgovorila, da jo silijo privatne zadeve živeti pod tujim imenom. Angležem je namreč to dovoljeno. Ko je nekoč kot fašist polagala venec na grob neznanega vojaka, se je zdelo vodji angleških fašistov generalu Blakneyu, da je polkovnika v uniformi več, nego bi ga smelo biti po vojaški meri, zlasti tam, kjer izgubi hrbet pošteno ime. Toda generalovi pomisleki so bili razpršeni s tem, da je bil Barker velik patrijot, kakršne potrebuje Anglija tudi zdaj. Neki rezervni polkovnik, ki je poznal otroke Thomasa Barkerja, je bil prepričan, da ima pred seboj Barkerjevo hčerko Valerijo, čim je zagledal polkovnika Barkerja. Toda njen samozavesten nastop ga je tako zmešal, da je mislil, da gre za neverjetno sličnost. Zdaj je polkovnik Barker pravi junak dneva, kakršen ni bil niti na francoskem bojišču.

Justifikacija dveh mladih morilcev

Te dni sta končala na električnem stolu v Chicagu Antony Greco in Charles Walz. Oba sta plačala z življenjem umor stražnika Arthura Essaua. Greco, ki mu je bilo šele 18 let, je bil usmrčen prvi. Za njim je prišel na vrsto 18 letni Walz. To je bila prva justifikacija na električnem stolu v chicaškem okraju Cook.

Točno opolnoči so spustili električni tok. Ob 12.03 so zdravniki izjavili, da je Greco mrtev. Ob 12.10 je prišel na vrsto Walz, ki je bil ob 12.13 že mrtev. Manjkali sta dve minuti do polnoči, ko je nastopil Greco svojo zadnjo pot. Vrata njegove celice so se odprla in Greco je odšel v spremstvu treh paznikov in duhovnika, ki je nesel za njim križ. Njegova desna nogavica je bila razparana do kolena, da bi mogli priložiti k nogi elektrodo. Srajce sploh ni imel na sebi. Počasi se je pomikal sprevod po hodnikih in paznik so pazili, da obsojenec ne pade, ker je imel zavezane oči. Greco je mirno sedel na električni stol. Priložili so mu eno elektrodo k obritemu mestu na glavi, drugo pa k nogi. Potem so spustili močan električni tok. V smrtni celici je vladala grobna tišina. Slišalo se je samo praskетanje električnega toka.

Za Grecom je nastopil zadnjo pot Walz. Kadil je cigareto. Ko se je približal prvim radovednežem, je vrgel cigareto na tla. Misleč, da se pazniki boje, da bi ne padel, se je obrnil k njim rekoč: Allright! Posadili so ga na električni stol in čez tri minute je bil mrtev.

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice) Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno 7/61

MEDNARODNI

VELESEJEM V PRAGI

17.—24. MARCA 1929

SHAJALIŠČE TRGOVCEV IN INDUSTRIJALCEV CELEGA SVETA - IZLOŽBA CELOKUPNE ČEHOSLOVAŠKE INDUSTRIJE, KI UŽIVA SVETOVEN SLOVES - UGODNA PRILIKA ZA NEPOSREDEN NAKUP - KAR POCENI BLAGO VELESEJMSKA PALAČA ODPRTA CELO LETO

UGODNOSTI ZA POTOVANJE

POPUSTI NA ŽELEZNICAH ZA OSEBNE IN BRZOVLAKE JUGOSLAVIJA 25%, ČEHOSLOVAŠKA 33%, AVSTRIJA 25%, OGRSKA 25%.

VIZUM NI POTREBEN - ZADOSTUJE POTNI LIST

POJASNILA IN LEGITIMACIJE DAJE:

ČEHOSLOVAŠKI KONZULAT, LJUBLJANA, BLEIWEISOVA CESTA

ALOMA COMPANY, LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 2

»PUTNIK«, LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 1

Popravila in čiščenje orožja izvršuje najboljše in najvestneje

F. K. KAISER, PUŠKAR

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG ST. 9

»Mali oglasi«

Vsaka beseda **50 par.** *Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas* **Din 5·—.**

Uradnik

z večletno prakso, zmožen slov. in nemške stenografije, strojepisja ter vseh pisarniških del, išče službo. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Zanesljiva moč«/511.

Dober zaslužek

dnevno do 100 Din nudimo osebam, ki bi prodajale naš predmet, ki ga potrebuje vsaka hiša. Navodila kakor vzorce proti 10 Din v znamkah. — Vprašati: Rozman, Maribor, poštni predal 2. 510

Fotografsko Satrap

lampo, novo, za 105, 110, 125, 145 in 220 Volt, 5.5 amperov, za slikanje v sobi, v jakosti 3000 sveč, poceni prodam ali zamenjam za fotograf. aparat 13/18, z optiko ali brez nje, v dobrem stanju. Fotograf V. Bavec, Rajhenburg. 509

Arondirano posestvo

13 ha, velik sadonosnik, gozd, njive, travniki, lepa stanovanjska hiša, na lepem položaju blizu ceste, proda V. Židarič, Selnica ob Dravi. 508

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurjevska 57

priporoča najboljše tamburice, flice, šole, partiture i ostale potrebščine za sva glazbala. — Odlikovan na parižkoj izložbi Ujedinjeni Francuski

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkočam želodca priporoča dr G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani. 102/T

Kože divjačine

kupujem. L. Rot, krznar, Ljubljana, Mestni trg 9. 30-L

Z najboljšim uspehom

se nad 23 let uporabljajo Lauricin kroglice za ozdravljenje spolnih bolezni (triper belo kapanje) V vsaki lekarni puščica Din 25. S pošto pošlje lekarna Blum, Subotica. 29-L

Gostilna »Krof«

toči izborni štajerski rizling in dobra dolenjska vina. 469

Upokojenec ali invalid

ki namerava na morski zrak radi okrevanja, dobi nenaporno službo kot tajnik pri kopališčni upravi za dobo od 1 aprila do septembra. Zmožen mora biti slov., hrv. in nemškega dopisovanja. — Dnevno 4—5 ur zaposlitve, proti dobri mesečni nagradi. Sprejme se tudi ženska moč. Pismene ponudbe na Društvo poljepšavanja mesta, Selce pri Crikvenici — do 20. t. m. 479

L. Mikuš

Ljubljana

Mestni trg 15

priporoča svoje zaloge dežnikov in solnčnikov ter sprejema popravila.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Makulaturni papir

kg à Din 4·—

prodaja uprava "Slov. Naroda"

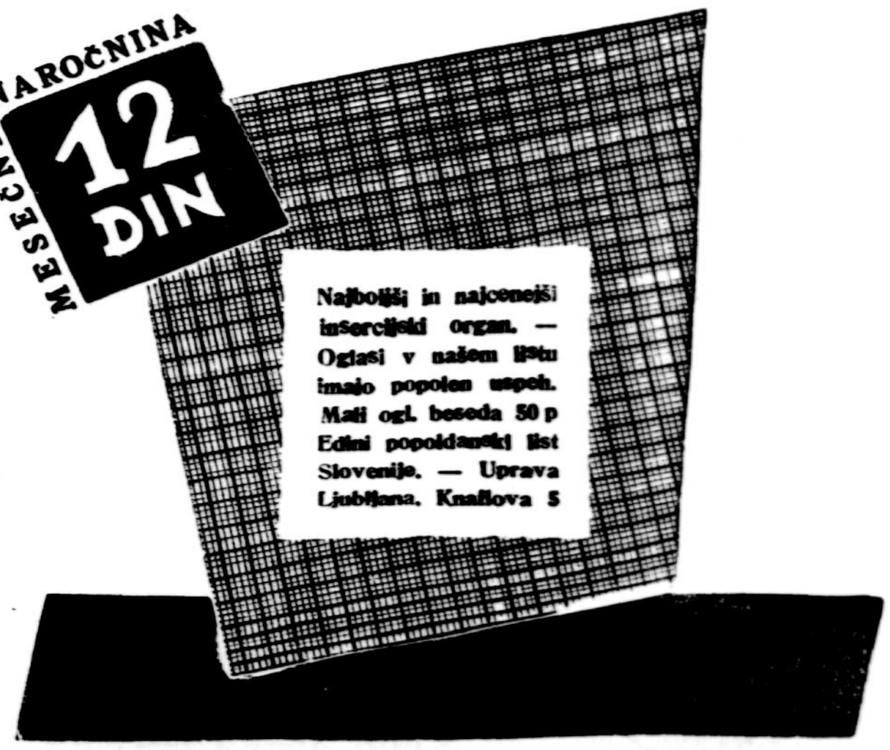

Urejuje: Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno: Fran Jezeršek. — Za upravo in inserate: dr. Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.